

55 82

28001 26/02 P/7585

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~Do użytku
służbowego~~

Egz. Nr .....

Tylko dla nauczycieli akademickich

KWT

ĆWICZENIE GRUPOWE Nr 303/PKPO

Zajęcie nr 10/TO

Opracowanie metodyczne

46324

WARSZAWA

CZERWIEC

1985

1986

55 82

38001 20102 P/2085

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~Do użytku
sztabowego~~

~~_____~~

Egz. Nr 1

Tylko dla nauczycieli akademickich

KOT

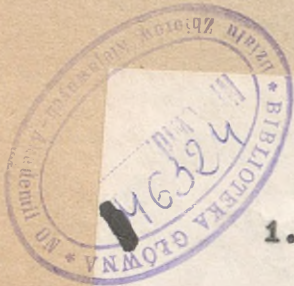
ĆWICZENIE GRUPOWE Nr 303/PKPO-

Zajęcie nr 10/TO

Opracowanie metodyczne

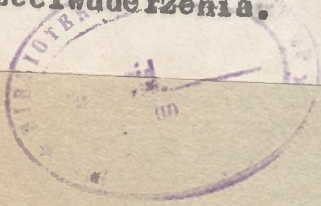

46324

Opis załącznika

1. Mapa nr 01458/WW, skala 1:100 000 na 12 ark.
Położenie wojsk własnych i npla o 19.00 22.9
oraz elementy decyzji dowódcy 4DPanc. do
przeciwdzierzenia.

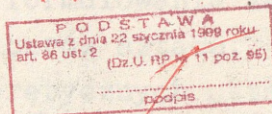

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE
Do użytku
służbowego

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12557

~~_____~~
Egz. nr... 1

Dla nauczycieli
akademickich

ĆWICZENIE GRUPOWE Nr 303/PKPO KOT

Zajęcie nr ¹³~~10~~/TO

Opracowanie metodyczne

OPRACOWAŁ:
ST.ASYSTENT KTO

SPRAWDZIŁ:
KIEROWNIK ZAKŁADU DZBD

^{m/v}
/-/~~kt~~.dypl Cezary RUTKOWSKI

/-/~~pk~~ dypl. Ludwik WALINOWICZ

WARSZAWA

CZERWIEC

1985
1886

- Dy. raj

1 - A2

2 - ~~WYT~~

3 - WYT

4 - DS

5 - Z

6 - st. dec.

7 - drwa

8 - Owa

PREKLASIFIKOWANO
PROGRAM W 1981

6. Wytyczne doświadczeń dywizji dla refera sztabu	-
7. Wstępne rozpatrzenie bojowe	- 20'
8. sformułowanie decyzji	- 25'
9. Uzasadnienie wybranych elementów decyzji	- 15'
- Omówienie rozpisie	- 5'

I. TEMAT: WYPRACOWANIE ^{DECYZJI} ~~ZAMIARU~~ PRZEZ DOWÓDCĘ DYWIZJI DRUGIEGO RZUTU ARMII DO PRZECIWUDERZENIA

- II. CEL:
1. Doskonalić uczestników kursu w roli dowódcy dywizji w wypracowywaniu ^{decyzji} ~~zamiaru~~ do wykonania przeciwuderzenia.
  2. Doskonalić metodykę prowadzenia analizy zadania, kalkulacji czasu i oceny sytuacji.
  3. Doskonalić umiejętność formułowania zamiaru walki ^{decyzji dosłownie} oraz wytycznych do pracy oficerów sztabu.
  4. Sprawdzić znajomość teoretycznych ustaleń zawartych w RWWL.

III. CZAS: ⁴ ~~3~~ godziny lekcyjne - ¹⁸⁰⁰ ~~135~~'

IV. FORMA: Zajęcia grupowe w sali

V. ZAGADNIENIA SZKOLENIOWE I PODZIAŁ CZASU:

~~1.~~ Organizacja zajęcia	- 10' 15'
~~2.~~ Określenie metody pracy dztwa dywizji	- 10'
13. Zapoznanie oficerów dowództwa z sytuacją ogólną i otrzymanym zadaniem	- 10' 10' X
24. Analiza zadania i sformułowanie zarządzeń wstępnych	- 30' 35'
35. Kalkulacja czasu	- 10' 10'
46. Ocena sytuacji	- 30' 30'
57. Zamiar działań ^{walki}	- 15' 20'
68. Wytyczne dowódcy dywizji ^{dotyczące zarządzeń bojowych}	- 15' 11'
9. Omówienie zajęcia ^{dotyczące formułowania i oceny decyzji}	- 5' 25'
^{Ustalenie wytycznych dotyczących decyzji}	- 5'
^{Omówienie zajęcia}	- 5'

VI. WSKAZÓWKI ORGANIZACYJNO-METODYCZNE:

1. Słuchacze do zajęcia przygotowują się na podstawie:
  - założenia ze sztuki operacyjnej;
  - ustaleń na zajęciach nr 8 z 10; ^{dotyczących sztuki operacyjnej;}
  - założenia nr 1/10;
  - położenia wojsk własnych i wiadomości o nplu o 19.00 22.9 - mapa 1:100 000;
  - wytycznych wykładowców; ^{na konsultacjach.}
2. Zakres przygotowania się uczestników kursu:
  - a/ przestudiować:
    - Regulamin walki /projekt/

- ABCWW/ved/ Wiedzenie w terenie wyrobki vesrenij. *wyd. MON 25.02 1972*
- IWANOW/ve/ Zasady dowodzenie wojtkami *wyd. MON, Warszawa, 1973*
- 2. GOKA B, S. KOCZ Wspotierne dowodzenie wojtkami *wyd. MON, Warszawa, 1974*
- Regulamin sztabów /tymczasowy/ Nr bibl. 021111
- J. SCHAUGNESSY. Metodologia decyzji, wyd. PWE, Warszawa
- *Empowomnie u Stwierie wojtko, Harov. wyd. MON, 1974*
- W. DRUŻYNIN. Idea, algorytm, decyzja, Warszawa 1975 /jawna/.

b/ na mapy 1:100 000 wrysować uzupełniające wiadomości z założenia nr 1/TO oraz koncepcję działania;

c/ przygotować w notatkach:

- charakterystykę przyjętej metody pracy dowództwa dywizji;
- zasadnicze ^{wniości} tezy z analizy zadania;
- zarządzenia wstępne;
- główne ^{wniości} tezy oceny sytuacji; *or wytyczne decy dla szefa sztabu;*
- kalkulację czasu;
- zamiar działań i ^{wstępne rozpatrzenie bojowe} wytyczne dowódcy dywizji.
- *decyzję dowódcy 4DPenc do dietania i dn 23.9.*

VII. PRZEBIEG ZAJĘCIA

1. Organizacja zajęcia ..... 15 / 10

- Podać temat i cel zajęcia.
- Sprawdzić przygotowanie się słuchaczy do zajęć:
  - wrysowanie danych z założenia,
  - przygotowanie notatek,
  - pytania kontrolne /wg uznania wykładowcy/

~~2. Określenie metody pracy dowództwa dywizji..... 10~~

Sytuacja wprowadzająca:

Dowódca dywizji w obecności szefa sztabu i SWO do ^{20.00} ~~19.00~~ 22.9 otrzymał zadanie od zastępcy dcy A ds. liniowych. Należy ustalić zakres czynności, kolejność ich realizacji oraz podział na wykonawców.

Proponowane rozwiązanie:

Wykładowca nakazuje przedstawić 2-3 uczestnikom kursu przyjęte przez nich rozwiązania. Weryfikacja w formie dyskusji. Proponowana metoda pracy dowództwa dywizji:

- praca równoległa w ogniwach D-p-b;
- dowódca osobiście prowadzi analizę zadania; i. określa czynności, których wykonanie przyspieszy przygotowanie oddziałów /pododdziałów/;
- równoległe szef sztabu dywizji dokonuje kalkulacji czasu, a SWO zapoznaje oficerów z sytuacją ogólną i otrzymanym zadaniem;

po Anymaniu wyboru bojowego des duryi
końcu podejmowanie decyzji z mapy formuły
po zgodzie z intencjami Rejmentu Walli,
wydaje wybór bojowy

W podziale danych, w trakcie marszu i uwiązanie
duryi, dowódca uściśla decyzje w terenie, które
zadanie dla oddziałów i pododdziałów oraz podległy
współdziałanie.

- dowódca ocenia sytuację /ew. z szefem sztabu/ oraz określa wytyczne dla szefa sztabu do organizacji pracy w terenie, rozpoznania i przygotowania danych do decyzji;
- po dokonaniu oceny sytuacji dowódca precyzuje zamiar działania i treść wstępnych zarządzeń bojowych;
- - ~~po podjęciu decyzji z mapy grupy rekonesansowe pod dowództwem dowódcy dywizji i zcy ds. liniowych pracują w terenie realizując:~~
  - rekonesans;
  - postawienie zadań bojowych;
  - elementy organizacji, współdziałania i zabezpieczenia działań;
- na SD dowódca organizuje współdziałanie i zabezpieczenie działań ~~na pozostałe etapy~~, wyznaczeni oficerowie kontrolują przygotowanie wojsk do działania;

→ 1. Zapoznanie oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk z sytuacją ogólną i otrzymanym zadaniem ..... 10'

Sytuacja wprowadzająca: Czas operacyjny ~~19.00~~^{20.00} 22.9

Dowódca, szef sztabu i SWO zapoznali się z zadaniem przekazanym przez zastępcę dcy A ds. liniowych. Dowódca dywizji nakazuje szefowi sztabu przygotować kalkulację czasu, SWO - zapoznać oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk z zadaniem, po czym przystępuje do analizy zadania.

Uwaga metodyczna:

- wykładowca wyznacza 1-2 oficerów do wystąpienia w roli SWO, po czym w trakcie dyskusji eliminuje błędy i niedociągnięcia.

Proponowane rozwiązanie:

Treść informacji SWO zgodna z założeniem nr 1/TO.

24. Analiza zadania i sformułowanie zarządzeń wstępnych ..... ^{35'}~~30'~~

Uwaga metodyczna:

Wykładowca wyznacza jednego słuchacza i nakazuje w roli dowódcy dywizji ~~dokonać~~^{podjąć wnioski z} analizy zadania i określić czynności, których realizacja przyspieszy gotowość wojsk do działania. W razie potrzeby wskazuje błędy, wyjaśnia poprawny sposób oraz treść wnioskowania.

Proponowane rozwiązanie:

1. Zrozumienie celu i zamiaru operacji obronnej 7A.

Dowódca 7A w toku prowadzonej operacji obronnej chce ostatecznie załamać operację zaczepną 5 i 6 KA, utrzymać obszar na zachód od ŁABY /góry HARZ HALLE, zach. GERA/, a następnie rozbić zgrupowanie uderzeniowe 5 i 6 KA w rejonie włamania.

Dowódca 7A zamierza: związkami taktycznymi pierwszego rzutu operacyjnego do rana 23.9 załamać natarcie 5 i 6 KA i utrzymać rubież BLANKENBURG, HALLE, MERSEBURG, WEISSENFELS, NAUMBURG. Siłami 5DZ rozbić desant nieprzyjaciela w rejonie płn.-zach. HALLE oraz pogłębić obronę na kierunku głównego uderzenia 6 KA.

W godzinach rannych 23.9 4DPanc uderzyć w płn. skrzydło zgrupowania uderzeniowego 5 i 6 KA i we współdziałaniu ze związkami taktycznymi pierwszego rzutu operacyjnego okrążyć główne siły tego zgrupowania. Jednocześnie uchwycić dogodną rubież dla uniemożliwienia wprowadzenia odwodu 5 KA w rejon wyłomu.

2. Określenie miejsca i roli 4 DPanc w operacji obronnej 7A.

Z zamiaru dowódcy 7A wynika, że:

- 4 DPanc jako drugi rzut operacyjny 7A wchodzi do bitwy w godzinach rannych 23.9;
- rola 4 DPanc w zadaniu 7A polega na okrążeniu i rozbiciu we współdziałaniu ze ZT pierwszego rzutu operacyjnego głównego zgrupowania uderzeniowego oraz niedopuszczeniu odwodów operacyjnych nieprzyjaciela w rejon włamania;
- zadanie dywizji polega na wykonaniu przeciwuderzenia w skrzydło zgrupowania uderzeniowego 6 KA, wyjściu częścią sił na jego tyły, a następnie rozbiciu go wspólnie z 6 DZ, 2 DPanc i 5 DZ. Siłami głównymi dywizja ma opanować rubież rz. UNSTRUT na odcinku ROSSLEBEN /8868/, FREYBURG /7894/, na której załamać natarcie odwodu 5KA.

3. Określenie ogólnej koncepcji działania.

Treścią zadania dywizji jest:

- rozbicie sił 3 BPanc /osłony zgrupowania uderzeniowego 6 KA i 5 KA;
- uderzenie częścią sił na tyły 3 i 50 DPanc i okrążenie ich od zachodu;

- opanowanie i utrzymanie rubieży rz. UNSTRUT na odcinku ROSSLEBEN FREYBURG.

Z warunków zadania wynika, że:

- dywizja naciera z odsłoniętymi skrzydłami, tworząc jednocześnie wewnętrzny i zewnętrzny pierścień okrążenia 3 i 50 DPanc, przy czym 50 DPanc może jeszcze posiadać niezaangażowany odwód - BPanc. Kierunek przeciwuderzenia krzyżuje się z drogami podejścia i rozwinięcia odwodu 5 KA- 8 DZ. Oznacza to konieczność:
  - uzyskania wysokiego tempa natarcia dla uprzedzenia wprowadzenia w wyłom 8 DZ oraz uniemożliwienia reorganizacji systemu ognia przez 3 i 50 DPanc;
  - konieczne jest głębokie ugrupowanie, zapewniające:
    - szybkie przełamanie obrony 3 BPanc;
    - kolejne wychodzenie pułków skrzydłowych na zewnętrzny i wewnętrzny pierścień okrążenia;
    - potęgowanie uderzenia na kierunku natarcia na środku pasa przełamania;
    - posiadanie odwodu po wykonaniu zadań o charakterze zaczepnym, w przewidywaniu uderzenia 8 DZ na zewnętrzny i części sił 3 i 50 DPanc na wewnętrzny pierścień okrążenia.

Oznacza to, że pierwszą pozycję obrony 3 BPanc należy przełamać dwoma pułkami na wąskim odcinku, wyprowadzając je w stronę skrzydeł zewnętrznych. Do rozbicia odwodu 3 BPanc i ewentualnie odwodu 50 DPanc wprowadzić kolejny pułk. Dla spotęgowania uderzenia i szybkiego wyjścia na nakazaną rubież celowe będzie użycie pz na KGU i pcz jako OW dywizji. Po wprowadzeniu drugiego rzutu i OW należy odtworzyć odwód dla uniemożliwienia przebicia się sił okrążonych lub pogłębienia obrony na zewnętrznym pierścieniu okrążenia. Możliwe jest odtworzenie odwodu w sile dwóch bp z pułków pierwszego rzutu, po wykonaniu przez nie zadań o charakterze zaczepnym.

- pułki drugiego rzutu, biorąc pod uwagę zróżnicowaną głębokość i charakter realizowanych przez nie zadań należy maksymalnie usamodzielnić;
- przyjmując powyższą koncepcję oraz warunki terenowe główne uderzenie należy wykonać na kierunku QUERFURT /9882/, JÜDENDORF /9086/, AUCHA /8086/;

- głównymi obiektami porażenia winny być:
  - artyleria
  - środki zdalnego minowania
  - śmigłowce ppanc
  - punkty oporu na kierunkach uderzeń pułków
  - elementy systemu dowodzenia i WRE
  - odwody.

Dla przyspieszenia gotowości wojsk do działania należy:

- przekazać zarządzenie wstępne;
- wydać wytyczne do:
  - przygotowania danych do decyzji;
  - organizacji pracy w terenie
  - organizacji rozpoznania i współdziałania z 6 DZ i 5 DZ;
- zorganizować rozpoznanie dróg marszu i rejonów rozmieszczenia elementów ugrupowania dywizji;
- zorganizować przyjęcie dowodzenia nad siłami i środkami wzmocnienia;
- zorganizować kontrolę i pomoc w oddziałach.

38. Kalkulacja czasu ..... 10'

Sytuacja wprowadzająca:

W czasie prowadzenia przez dowódcę dywizji analizy zadania szef sztabu kalkuluje czas.

Uwaga metodyczna:

Wykładowca przed przerwą wyznacza oficera, który w czasie przerwy przedstawi kalkulację czasu na tablicy. Rozwiązanie słuchacza wykładowca poddaje pod dyskusję.

Warunki sytuacji nie pozwalają na pracę w grupie. Uszczelnienie decyzji oraz współdziałanie winno nastąpić bezpośrednio przed atakiem.

Proponowane rozwiązanie:

Zadanie otrzymano - ~~19.00~~ 22.9 20.00 22.9
 Meldowanie decyzji - ~~22.30~~ 22.9 21.00 22.9
 Atak - 6.00 23.9

Czas przegrupowania na rubież ataku - 2 godz,

Gotowość do natarcia ~~3.00~~ 23.9 2.00 23.9

Czas na organizację natarcia - ~~5~~ godz. 6 podr.

Czas na wypracowanie decyzji - ~~3,5~~ godz. 1 podr.

Podział czasu:

1. Analiza zadania, kalkulacja czasu, zapoznanie oficerów z otrzymanym zadaniem ..... ~~15'~~ 19.00 - 19.15/
 30' 20.00 - 20.30

2. Ocena sytuacji i sformułowanie zamiaru oraz wytycznych dowódcy dywizji ..... 20' / 19.15-19.35/
3. ^{zameldowanie} Ogłoszenie zamiaru oraz wydanie ^{wstępnych rozkazów bojowych} wytycznych... 40' / 19.35-19.45/
4. ^{Zakreślenie podległości} Ocena sytuacji ^{decyzji} i sformułowanie ^{decyzji} ..... 35' / 19.45-20.20/
5. Ogłoszenie decyzji, ^{wybieranie} przekazanie ^{wstępnego} rozkazów bojowych ^{i wydanie wytycznych do wykonania} ..... 10' / 20.20-20.30/
6. Praca w terenie /rekonesans, postawienie zadań bojowych, organizacja elementów współdziałania i zabezpieczenia działań ..... 105' / 20.30-22.15/
7. Sprecyzowanie i zameldowanie decyzji ..... 45' / 22.15-23.00/
- 6.8. Organizacja współdziałania i ^{zabezpieczenie walki} ..... 60' / 23.00-24.00/
- 7.9. Meldowanie ^{zamiaru} decyzji przez dowódców pułków oraz zatwierdzanie planów zabezpieczenia działań szefom rodzajów wojsk i służb ..... 60' / 24.00-1.00/
8. Kontrola i pomoc oddziałom ..... do 3.00
9. Praca w terenie i kierowanie wejściem dywizji do bitwy. --- od 5.00 23.8
- 4.8. Ocena sytuacji ..... 30'

Sytuacja wprowadzająca:

Czas operacyjny ~~19.30-22.9~~. Dowódca dywizji przystępuje do oceny sytuacji pod kątem przyjętej ogólnej koncepcji działania.

Uwaga metodyczna:

Wszyscy słuchacze w roli dowódcy dywizji. Przed przystąpieniem do oceny, w formie dyskusji należy ustalić optymalną metodę prowadzenia oceny sytuacji. Proponowana metoda: według elementów sytuacji, w odniesieniu do kolejnych zadań cząstkowych realizowanych przez dywizję. Oceniać trzy podstawowe elementy sytuacji tj. nieprzyjaciela, wojska własne i sąsiadów uwzględniając warunki terenowe, meteorologiczne, sytuację skażeń itp. *Słuchacze medytują wiodąc z oceną syt. oddzieleną w form. nauki własnej / Wytredować ocenę*

Proponowane rozwiązanie:

A. Przekłamanie obrony 3 BPanc.

Problemy:

1. siły nieprzyjaciela i sposób ich działania;
2. wybór kierunku głównego uderzenia;
3. siły i środki własne niezbędne do użycia;
4. sposób użycia sił i środków;
5. zakres i sposób współdziałania z 6 DZ.

ad. 1. Siły nieprzyjaciela i sposób ich działania

/wnioski/

- 4 DZ wykonując zadania o charakterze zaczepnym /okrążenie 6 DZ/ przejdzie częścią sił do obrony dla osłonięcia skrzydła zgrupowania uderzeniowego 5 i 6 KA dopiero po ustaleniu charakteru działań 4 DPanc;
- 3 BPanc przejdzie do obrony na nieprzygotowanej rubieży terenowej, w toku natarcia;
- w pasie natarcia 4 DPanc nieprzyjaciel będzie posiadał siły dwóch batalionów, z tego do bcz w pierwszym rzucie;
- w toku natarcia 4 DPanc nieprzyjaciel może dokonać manewru sił /do bcz i bz/ z kierunków nieatakowanych;
- obrona 3 BPanc może być wspierana ogniem 3 da /4DZ/ oraz wysiłkiem min. 1 e/1 śmigłowców bojowych;
- za najgroźniejsze należy uważać zdezorganizowanie podejścia 4 DPanc na rubież ataku siłami artylerii /szczególnie b. MLRS/, śmigłowców bojowych i lotnictwa taktycznego;
- odwód 3 BPanc /bcz/ przejdzie prawdopodobnie do obrony rubieży: BARNSTADT, GROCKSTADT;
- należy liczyć się z minowaniem manewrowym w głębi obrony 3 BPanc.

ad. 2. Wybór kierunku głównego uderzenia

/wnioski/

- najkrótszą drogą prowadzącą do rozcięcia ugrupowania 3 BPanc jest kierunek QUERFURT NEBRA. Samo miasto QUERFURT rozdziela uderzenie na tym kierunku;
- przedni skraj obrony 3 BPanc rozbuduje prawdopodobnie na rubieży LODERLEBEN, QUERFURT, OBHAUSEN, przygotowując w tych miejscowościach węzły niszczeń;
- większa szerokość odcinka między LODERLEBEN a QUERFURT dogodniejszy do natarcia teren w głębi obrony 3 BPanc oraz fakt, że kierunek ten wyprowadza na skrzydło całego KA sugeruje wyko^{ona}anie tu głównego uderzenia;
- na kierunku zach. QUERFURT, NEBRA bronić się będą prawdopodobnie siły do bcz. 3 BPanc ma jednak możliwość dokonania manewru na ten kierunek sił 2-3 kcz z rejonu wsch. QUERFURT. Sugeruje to potrzebę przeniesienia KGU już w trakcie przełamywania ba-

talionu pierwszego rzutu na lewe skrzydło pasa natarcia dywizji;

- główne uderzenie należy więc wykonać w kierunku FARNSTADT /0278/, SCHMON /9278/, STEIGRA /8884/;
- korzystne dla dywizji byłoby jednoczesne uderzenie części sił 6 DZ na kierunku wsch. QUERFURT, MÜCHELN.

ad 3. Siły i środki własne niezbędne do użycia dla przełamania obrony 3 BPanc /wnioski/

- z ogólnej koncepcji działania wynika możliwość użycia do przełamania batalionu pierwszego rzutu 3 BPanc dwóch pułków oraz trzeciego pułku w głębi jej obrony;
- warunki terenowe pozwalają na użycie na KGU dwóch pułków;
- przy użyciu dwóch pułków uzyskamy na głębokość batalionu stosunek sił;

$$\frac{\text{czołgi i TO własne}}{\text{czołgi i sr.p panc npla}} = \frac{\sim 220 /95\% \text{ ukompl./}}{\sim 45 /75\% \text{ ukompl./}}$$

- użycie przez nieprzyjaciela eskadry śmigłowców bojowych zwiększa jego możliwości niszczenia czołgów i TO o ok. 100 jednostek, stąd konieczność obezwładnienia śmigłowców przed atakiem oraz silnej OPL na rubieży ataku i w głębi obrony npla;
- dla rozbitcia odwodu 3 BPanc /bcz/ oraz zachowania wysokiego tempa natarcia należy wprowadzić kolejny pułk;
- po związaniu walką odwodu 3 BPanc należy natychmiast wprowadzić OW - pcz dla uprzedzenia 8 DZ w uchwyceniu rubieży rz. UNSTRUT, oraz pułk drugiego rzutu dla spotęgowania natarcia i szybkiego utworzenia zewnętrznego i wewnętrznego pierścienia okrążenia;
- z położenia oddziałów wynika, że w pierwszym rzucie powinny nacierać 63 pcz na prawym skrzydle i 41 pcz na lewym skrzydle. Do rozbitcia odwodu 3 BPanc wprowadzić 43 pcz, natarcie potęgować 44 pcz, OW - 42 pcz.

ad 4. Sposób użycia sił i środków w walce /wnioski/

- ogniowe porażenie realizować należy w czterech okresach skupiając wysiłek na porażeniu:
  - WR i art.;

- śmigłowców bojowych;
  - punktów oporu na przednim skraju i w głębi;
  - elementy systemu dowodzenia i WRE.
- kierunki uderzeń pułków:
    - 63 pz: wsch. LODERSLEBEN, ZIEGELRODA /9070/
KALBSRLETH /9062/;
    - 41 pcz: zach. QUERFURT, BARNSTADT, LANGENEICHSTADT /9490/;
    - 43 pcz: zach. BARNSTADT, MÜCHELN;
    - 44 pz: SCHMON, WIEHE;

ad 5. Główne problemy współdziałania z 6 DZ

- udział 6 DZ w zabezpieczeniu przegrupowania, rozwinięcia i ataku 4 DPanc;
- przejęcie dowodzenia nad 63 pz;
- możliwość wykonania uderzenia przez 6 DZ na drugim kierunku /wsch. QUERFURT/;
- współdziałanie systemów rozpoznania.

B. Uderzenie na tyły 3 i 50 DPanc - utworzenie wewnętrznego pierścienia okrażenia tych sił /wnioski/

Problemy:

1. Siły nieprzyjaciela i prawdopodobny sposób ich działania;
2. Siły i środki własne możliwe do użycia;
3. Kierunki uderzeń, zadania i sposób działania pułków.

ad 1. Siły nieprzyjaciela i prawdopodobny sposób ich działania /wnioski/

podczas przełamywania obrony 3 BPanc nieprzyjaciel będzie prowadził działania obronno-opóźniające na dogodnych rubieżach terenowych siłami:

- częścią sił bcz pierwszego rzutu 3 BPanc;
  - odwodem 3 BPanc - bcz;
  - siłami do 2-3 kcz zmanewrowanymi z kierunków nieatakowanych /wsch. QUERFURT/;
- w wypadku gdy przeciwuderzenie 4 DPanc uprzedzi wprowadzenie do walki odwodu 50 DPanc - 3 BPanc może ona po upływie 1-2 godz. być użyta na kierunku p/uderzenia do wykonania kontrataku lub obsadzenia rubieży obronnej;

- okrążone siły mogą uderzyć siłami do 2-3 batalionów "na spotkanie" 8 DZ;
- wysiłek LWL i LT nieprzyjaciela będzie skupiony na załamaniu przeciwwuderzenia 4 DPanc;
- należy liczyć się z szerokim zastosowaniem minowania manewrowego przez nieprzyjaciela.

ad². Siły i środki własne możliwe do użycia /wnioski/

- z ogólnej koncepcji działania wynika możliwość użycia do realizacji tego zadania dwóch pułków /41 pcz z pierwszego i 43 pcz z drugiego rzutu;
- w wypadku prób przebijania się z okrążenia działania 41 i 43 pcz należy wesprzeć ogniem artylerii, wysiłkiem śmigłowców bojowych oraz przewidzieć użycie dywizyjnych odwodów specjalnych.

ad³. Kierunki uderzeń, zadania i sposób działania pułków /wnioski/

- 41 pcz - w zadaniu bliższym, uderzeniem w kierunku zach. QUERFURT, BARNSTADT powinien rozbić siły ok 15 kcz i opanować rubież wył. SCHMON, BARNSTADT. Głębokość zadania ok 4-5 km. W zadaniu następnym, wprowadzając swój drugi rzut, wspólnie z drugim rzutem dywizji /43 pcz/ rozbić odwód 3 BPanc /bcz/ i uderzeniem w kierunku BARNSTADT, OCHLITZ, opanować rubież: wzg. 202,3 /8890/, wzg. 213,5 /9288/, NEMSDORF, gdzie przejść do obrony;
- 43 pcz - drugi rzut 4 DPanc użyć do rozbicia odwodu 3 BPanc i spotęgowania uderzenia lub odparcia kontrataku odwodu 50 DPanc w wypadku jego niezaangażowania w walce oraz przedłużenia pierścienia okrążenia na rubieży: SCHLEBERODA /8294/, wzg. 200,5 /8494/, 2 km wsch. ALBERSRODA /8688/. Kierunek uderzenia pułku: zach. BARNSTEDT, ALBERSRODA, SCHLEBERODA. Po opanowaniu tej rubieży, pułk musi być w gotowości do likwidacji prób przebicia się okrążonych sił.

C. Opanowanie rubieży rz. UNSTRUT - utworzenie zewnętrznego pierścienia okrążenia /wnioski/

Problemy:

1. Siły nieprzyjaciela i prawdopodobny sposób ich działania;

2. Jakie siły własne zaangażować, jak je użyć?

ad 1. Siły nieprzyjaciela i prawdopodobny sposób ich działania

/wnioski/

wschód

- na kierunku uderzenia 4 DPanc, na ~~zachód~~ od rubieży rz. UNSTRUT nieprzyjaciel będzie posiadał:

- część sił bcz pierwszego rzutu 3 BPanc;

- odwód 2 BZ 40 DZ w sile do bcz;

- ewentualnie niezaangażowany w walce odwód 40 DZ - 3 BPanc;

- odwód 2 BZ /do bcz/ może być użyty do obrony rubieży: wzg. 258,2 wzg. 263,3 i zabezpieczenia kontrataku odwodu 40 DZ;

- 3 BPanc - odwód 40 DZ, w wypadku niezaangażowania w walce może wykonać kontratak w skrzydło 4 DPanc z kierunku: ROSSLEBEN, płn. BARNSTADT;

- działanie odwodów może być wsparte wysiłkiem min. 1 e/1 śmigłowców bojowych i LT.

- *802 /odwód SKA/ jest w stanie w ciągu 3-5 godz. przeobrazić*

ad 2. Jakie siły własne zaangażować, i jak je użyć?

/wnioski/

- z ogólnej koncepcji działania wynika możliwość użycia do opanowania nakazanej rubieży: płd. wsch. ALSTEDT, WITZENBURG, FREYBURG sił trzech pułków;

- długość tej rubieży /ok. 50 km/ wskazuje na konieczność użycia ww. sił w jednym rzucie;

- przewidywane działania odwodu 5 KA - 8 DZ na kierunku BUTTSTADT /6668/, HALLE nakazują skupić wysiłek na jak najszybszym opanowaniu rubieży WITZENBURG, FREYBURG oraz jej bezwzględnym utrzymaniu;

- w wypadku kontrataku odwodu 40 DZ - 3 BPanc w prawe skrzydło 4 DPanc siły jednego pułku będą zaangażowane do jego odpięcia;

- w związku z powyższym należy przewidzieć następujące kierunki natarcia i zadania pułków:

- 63 pz - wspólnie z 41 pcz powinien przełamać obronę bcz 3 BPanc, rozbić część jego sił i uderzeniem w kierunku LODERSLEBEN, ZIEGELRODA, BOTTENDORF rozbić odwód 2 BZ i opanować rubież MUNCHPFIFFEL /9664/, BOTTENDORF, MEMLEBEN.

Pułk musi być w gotowości do odparcia z miejsca kontrataku odwodu 40 DZ;

- 44 pz - drugi rzut 4 DPanc powinien wejść do walki po związaniu walką odwodu 3 BPanc i ewentualnie 40 DZ, spotęgować natarcie pułków pierwszego rzutu i opanować rubież i zach. NEBRA, KARSDORF, BURGSCHEDUNGEN/;
- 42 pcz - OW 4 DPanc celowo będzie wprowadzić bezpośrednio po związaniu walką odwodu 3 BPanc. OW powinien uprzedzić 8 DZ /5 KA/ w opanowaniu rubieży rz. UNSTRUT, uniemożliwiając jej wejście w rejon włamania 5 KA. Najkrótszym kierunkiem wprowadzającym na rubież LAUCHA, FRYBURG jest kierunek: zach. QUERFORT, STEIGRA, GLEINA, FRYBURG. 42 pcz winien opanować rubież: KIRCHSCHEIDUNGEN, wsch. LAUCHA, wsch. FRYBURG;
- po opanowaniu nakazanej rubieży odwód dywizji w sile do dwóch batalionów należy rozmieścić w rejonie GLEINA w gotowości do przeciwdziałania próbom przebicia zewnętrznego lub wewnętrznego pierścienia okrążenia. Odwody specjalne rozmieścić w środku ugrupowania bojowego dywizji.

- wykonanie tej części zadania dywizji możliwe jest jedynie w warunkach górnicy podległej BDZ o 2-4 pkt/20 siłami
5%. Zamiar działań ... *środkami... przetrzonenego...*

Uwaga metodyczna:

Wykładowca nakazuje 1-2 oficerom przedstawić przyjęte rozwiązania. Poprzez dyskusję naprowadza na optymalny wariant.

Sytuacja wprowadzająca:

Czas operacyjny - ~~19.35~~ Dowódca dywizji ogłasza zamiar.

Proponowane rozwiązanie:

Uderzeniem lotnictwa, śmigłowców bojowych, ogniem artylerii oraz zadymianiem zapewnić warunki do podejścia i wykonania ataku przez oddziały pierwszego rzutu, obezwładniając artylerię, śmigłowce bojowe oraz główne siły na kierunkach uderzeń pułków.

Główne uderzenie wykonać w kierunku: zach. QUERFURT, BARNSTADT, STEIGRA, FREYBURG. Obronę pierwszorzutowych batalionów 3 BPanc przełamać uderzeniem dwóch pułków na odcinku: wył. QUERFURT, LODERLEBEN. Wprowadzając pułk drugiego rzutu siłami dwóch pułków rozbić odwód 3 BPanc i ewentualnie kontratak odwodu 50 DPanc, wyjść na tyły 3 i 50 DPanc. Wprowadzając kolejny pułk spotęgować natarcie na KGU, stworzyć warunki do wprowadzenia OW. Siłami trzech

Linia wyjściowa: ALSLEBEN / 3484 / , NAVENDORF / 2200 / °
Rubież wojownicza w kolumny batalionowe: ERDEBORN / 0882 / , BORNSTEDT / 0812 /
Rubież ataku: wyl. QUERFURT, doom ptn LODERSLEBEN.

Dwopi marszu:

- nr 1: ALSLEBEN, SANDERSLEBEN, EISLEBEN, OSTERHAUSEN;
- nr 2: KONNERN, POLLEBEN, HELFTA, FÄRNSTADT
- nr 3: DOMNITZ, LANDSCHAFT, ERDEBORN

Plan metodyczny:
Wskazówka nakazuje 2-3 oddziałom przedstawić przyjęte rozwiązania.
Poprzedz dyskusję naradczą na odpowiedni temat.
Stylizacja wypowiedzi:
Czas operacyjny - 15-20. Dowódca dywizji ogłasza zamiar.
Przebiegowe rozwiązanie:
Ustalenie formacji, ciągłości bojowych, ogólna artyleria
Czas realizowania zapewni warunki do podjęcia i wykonania zadania
Przez oddziały pierwszego rzutu, operujących artyleria, arty-
lowe bojowe oraz gdwane arty na kierunkach udarzeń pułków.
Gdwane udzielenie wykonaw w kierunku: zach. QUERFURT, BARNSTADT,
STADT, FREYBURG. Grupa pierwszorazowych batalionów 3 Bpno
Przebieg udzielenia dwóch pułków na odwrót wyl. QUERFURT, 10-
DEBBERN. Wprowadzają pułk dywizyjny rezerwy artylerii dwóch pułków
rozbić oddział 3 Bpno i ewentualnie kontratak oddział 50 Bpno, wyl. 10-
na wyl. 3 i 50 Bpno. Wprowadzają kolejno pułk rezerwy arty-
cie na KOU, stworzyć warunki do wprowadzenia GW. 31. oddział trzech

pułków /w tym OW/ opanować rubież pld. wsch. ALSTEDT, WITZENBURG, FREYBURG, gdzie przejść do obrony. Odwód - do dwóch bp - odtworzyć z pułków pierwszego rzutu. *Nierobocim stopień parowania ognioswego-10*
Ugrupowanie bojowe dywizji w dwa rzuty z oddziałem opóźnionym.

8. Wytyczne dowódcy dywizji ..... *dlb. refer. sztabu.*

Uwaga metodyczna: *Zagadnienie to proponuje się przewidywać*
ocena p. zajęć w posiadaniu rezerwy czasu na zajęciach lub
Wykładowca nakazuje wyznaczonemu oficerowi przedstawić poszczegól-
ne wytyczne, korygując ich treść i formę w toku prowadzonej na
bieżąco dyskusji. W związku z małą ilością czasu przeznaczanego
na realizację tego zagadnienia proponuje się skupienie wysiłku
szkoleniowego na wytycznych dowódcy dywizji do przygotowania da-
nych do decyzji.

Proponowane rozwiązanie:

Szef sztabu:

a/ w zakresie rozpoznania:

- główny wysiłek rozpoznania skupić na:
  1. do 22.00 22.9:
    - rozpoznaniu dróg podejścia oraz rejonów rozmieszczenia elementów ugrupowania dywizji;
  2. w godzinach nocnych:
    - rozpoznaniu systemu obrony 3 BPanc;
  3. od świtu 23.9:
    - rozpoznaniu położenia i działania odwodów 50 DPanc i 40 DZ;
- do czasu rozpoczęcia natarcia ustalić:
  - rozmieszczenie ŚNJ w rejonie działania 4 DPanc;
  - położenie kšppanc i kppanc 3 BPanc;
  - rozmieszczenie artylerii i środków zdalnego minowania;
  - rozmieszczenie punktów oporu i środków ppanc;
  - położenie odwodów 3 BPanc, 40 i 50 DZ, 5 KA;
  - położenie SD 3 BPanc, 50 DZ, SD WRE 4 DZ oraz posterunków naprowadzania lotnictwa na kierunku natarcia dywizji.
- do prowadzenia rozpoznania oprócz etatowych, wykorzystać siły do kp z 44 pz.

b/ w zakresie organizacji pracy w terenie:

- czas pracy: *6.00 - 22.30* ~~20.30 - 22.15~~ *22.3*

- pracował będzie ~~kolonno~~ ^u na kierunkach ~~działania pułków pierwszego rzutu~~ ^{41 pcz} ~~z oddziałami - na kier 63 pcz~~

- skład grupy rekonesansowej: ^{SWO} SWO, SWR, SART, SSap, SZCh,

DCDBL, oficer operacyjny, ~~zca do liniowych~~, ~~dca pułków~~ ^{41 pcz} ~~pierwszego rzutu~~, ochrona;

- ~~skład grupy rekonesansowej~~ ^{z 2 odd W.D., 1 odd W.R., 1 odd S.A., sep ich, Lotn och} zapewnić obecność na wyznaczonych punktach;

* ~~dca 61 pcz i oficera ze sztabu 6 DZ~~ ^{medycy i de dktwe 602}

- zapewnić przekazanie oddziałom do ²¹20.30 wstępnych zarządzeń bojowych;

- dojazd wozami dowodzenia;

- o ²¹20.00 przedstawić plan rekonesansu.

c/ w zakresie przygotowania danych do decyzji:

- meldunków będą wysłuchiwał w godz. ^{21.30}19.45 ^{do 22.15} do 20.20;

- w meldunkach ująć:

SWR

- możliwości obronne 3 BPanc w godzinach rannych 23.9;

- kalkulacje czasowe użycia odwodów przez 40 DZ, 50 DPanc i 5KA;

- koncepcję rozpoznania.

SWO:

- przedstawić niezbędne kalkulacje i potrzeby oraz możliwości dywizji w zakresie:

- przełamania obrony 3 BPanc;

- uderzenia na tyły 3 i 50 DPanc;

- opanowania nakazanej rubieży oraz załamania na niej natarcia 8 DZ

- przegrupowania i rozwinięcia dywizji na rubież ataku.

SAD:

- organizacja ~~systemu~~ ognia w poszczególnych okresach natarcia;

- podział artylerii i sposób jej wykorzystania do wykonania poszczególnych zadań cząstkowych dywizji;

- obiekty do porażenia BJ poza planem armii.

SSap:

- przewidywany stan inżynieryjnej rozbudowy obrony 3 BPanc w godzinach rannych 23.9;

- koncepcja inżynierskiego zabezpieczenia natarcia i odparcia uderzenia 8 DZ.

Szef GDB:

- sposób wykorzystania przydzielonego wysiłku lotnictwa i śmigłowców bojowych;
- kalkulacje działania "na wezwanie".

Szef Zab.Ch:

- sposób wykorzystania ^{do} dymów izolacji punktu oporu w m. QUERFURT;
- koncepcja organizacji rozpoznania skażeń.

Kwatermistrz:

- stan materiałowego zabezpieczenia natarcia o 6.00 22.9;
- organizacja zaopatrzenia ^{użycie} i zabezpieczenia medycznego ^{w toku natarcia}

Szef Służb Technicznych:

- sposób technicznego zabezpieczenia natarcia.

Szef OPL:

- wnioski z oceny zagrożenia dywizji z powietrza;
- organizacja zwalczania śmigłowców ppanc w toku natarcia.

~~9. Omówienie zajęcia ..... 10~~

~~Podać stopień realizacji celu zajęcia. Omówić przygotowanie się słuchaczy do zajęć i rozwiązania przedstawione na zajęciu. Wskazać błędy i sposoby ich usunięcia. Podać oceny indywidualne słuchaczy. Nakazać rozliczenie materiałów niejawnych.~~

Załączniki:

1. Mapa 1:100 000 - Położenie wojsk własnych i wiadomości o nieprzyjacielu o 19.00 22.9, oraz elementy decyzji dowódcy 4 DPanc do przeciwuderzenia - 12 ark.
2. Założenie taktyczne nr 1/TO.

OPRACOWAŁ:
ST.ASYSTENT KTO

SPRAWDZIŁ:
KIEROWNIK ZAKŁADU DBD

kpt.dypl. Cezary RUTKOWSKI

płk dypl. Ludwik WALINOWICZ

Wydrukowano w 10 egz.

Egz. nr 1-10 - Bibl.Nauk. DZS

Wyk.kpt Rutkowski

Druk KD 29.07.85

Druk. ASG WP nr 0340/01456/WW

Kor. I.P.

ZAKŁADNIK 1002

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

~~.....~~
Egz. nr ...

ĆWICZENIE GRUPOWE Nr 303/PKPO - KOT
Założenie nr 1 /do zajęcia nr ¹³~~10~~/TO₂

Mapy 1:100 000:

M-32-10, 11, 12

M-33-1, 13, 25

M-32-22, 23, 24

M-32-34, 35, 36

SPRAWDZIŁ:
KIEROWNIK ZAKŁADU DBD

/-/ płk dypl. Ludwik WALINOWICZ

WARSZAWA

1986 r.

Natarcie dywizji wspiera:

- 7 pśb wysiłkiem 3 e/1;
- 7 ABAA, 7 par, 2 pa WM, trzy da z 5 DZ oraz sześć da z 6 DZ;

Atak - 6.00 23.9.

3. W pasie natarcia 4 DPanc:

- wojska rakietowe 7A w ramach pierwszego uderzenia jądrowego są w gotowości do zniszczenia środków napadu jądrowego 5 i 6 KĀ, dezorganizacji systemu dowodzenia w ogniwach korpus-dywizja oraz porażenia odwołów 5 i 6 KA;

- lotnictwo wysiłkiem 4 e/1 LMB obezwładnia 3 BPanc 50 DPanc, 3 e/1 ŚB wspiera uderzenie 4 DPanc;

- 23 i 24 pcz 2 DPanc wykonują uderzenie na spotkanie z 4 DPanc w kierunku WEISENFELS, FREYBURG;

- artyleria wykonuje siłami 25-ciu da ogniowe przygotowanie p/uderzenia w czasie 38 minut w trzech nawałach;

- 7 prplot rozwinięty na SS w rejonie EISLEBEN, ANSDORF, płn. HALLE, SCHOCHWITZ osłania 4 DPanc podczas podejścia i rozwinięcia na rubież ataku *od 4.00 23.9.*

- wojska inżynieryjne utrzymują trzy drogi dla 4 DPanc od rejonu wyjściowego do rubieży rozwinięcia w kolumny kompanii oraz wykonują 24 przejścia w zaporach inżynieryjnych npla.

IV

Dodatkowo dowódcy dywizji wiadomo:

* - ~~zamów meldowe o 21.00 na 50 4 DPanc;~~

- ~~daczje meldowe o 21.00 na 50 4 DPanc;~~

- stan ukończenia 4 DPanc - 90%, pozostałych ZT 7A - 80%, nieprzyjaciela - 65%;

- warunki meteorologiczne przewidywane na 23.9:

- zachmurzenie: 10-10;
- dolna podstawa chmur: 600 m;
- widoczność pod chmurami: 6-8 km;
- wiatr z kierunku 270°, siła ok. 2 m/sek.;
- świt - 4.20, wschód słońca 5.21, zachód 16.47, zmrok - 21.15.

V

Praca do wykonania:

1. Przystudiować nakazaną przez wykładawcę literaturę.
2. Wrysować na mapę dane uzupełniające z założeń KSO, KTO.

3. Ustalić metodę pracy dowództwa 4 DPanc.
4. W czasie zajęć być w gotowości do dokonania analizy zadania, kalkulacji czasu, zapoznania oficerów sztabu z sytuacją ogólną i otrzymanym zadaniem, oceny sytuacji, przedstawienia zamiaru i wytycznych dowódcy dywizji, *optymalna decyzja, masochizm jej elementów,*

Załączniki:

1. Mapa 1:100 000 "Położenie o 19.00 22.9".
/magazyn map/.

OPRACOWAŁ:

kpt. dypl. C. RUTKOWSKI

egz 3, 4, 6 poprawione

Wydrukowano w 160 egz.

Egz. nr 1-10 - oprac. metod.

Egz. nr 11-160 - Bibl. Nauk. DZS

Wyk. kpt. Rutkowski

Druk E.K.

Druk ASG WP nr pf-339/pf-1457/WW

Kor. J.G.